

1. Świętość

Prorok Izajasz przedstawia Boga w następujący sposób:

(...) ujrzałem Pana siedzącego na wysokim i wyniosłym tronie, a tren Jego szaty wypełniał świątynię. Serafiny stały ponad Nim (...) I wołał jeden do drugiego:

„Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów.

Cała ziemia pełna jest Jego chwały”. (Iz 6, 1-3)

Świętość jest istotą Pana Boga, która oznacza Jego odmienność, chwałę, majestat, potęgę, wielkość i doskonałość. To ona sprawia, że Bóg zupełnie wykracza poza ludzką umiejętność poznania oraz odróżnia Go od wszelkich stworzeń. Bóg jest wyjątkowy i inny od wszelkich naszych wyobrażeń.

Bóg jest Miłością, a Jego istotą jest świętość.

Świętość wskazuje również na wzniosłość Boga:

Tak bowiem mówi Wysoki i Wzniosły, którego stolica jest wieczna, a imię „Święty”: Zamieszkuję miejsce wzniesione i święte, lecz jestem z człowiekiem skruszonym i pokornym, aby ożywić ducha pokornych i tchnąć życie w serca skruszone. (Iz 57, 15)

To, że Pan Bóg jest wzniosły, nie oznacza jednak, że jest odległy i daleki. Wprost przeciwnie; Bóg cały czas jest

bardzo blisko każdego człowieka. Uświęca go, czyli obdarza łaską – wspiera w podążaniu drogą prowadzącą do świętości. Poprzez teksty umieszczone w Starym i w Nowym Testamencie wielokrotnie zaprasza i zobowiązuje człowieka, aby również i on świadomie starał się być świętym.

Bądźcie więc świętymi, bo Ja jestem święty! (Kpł 11, 45)

Starajcie się o pokój ze wszystkimi i o uświęcenie, bez którego nikt nie zobaczy Pana. (Hbr 12, 14)

Pan Bóg pragnie udziału ludzi w swojej świętości. Jako Stwórca obdarza każdego człowieka życiem i chce, aby również jego umiłowane dzieci były podobne do Niego. Świętość Boga jest dla ludzi źródłem, z którego powinni czerpać, swoją świętość.

Serafiny –

jedno z biblijnych określeń aniołów.

Świętość z j. hebr. qodesz – oddzielony.

Dla człowieka świętość jest:

- Bożą łaską, którą należy przyjąć,
- zadaniem, które należy wypełnić.

Pan Bóg w swojej wszechmocy dał ludziom wyjątkowy dar wolnej woli. Dzięki niemu człowiek mógł świadomie odrzucać zło i wybierać dobro. Ludzie jednak nie potrafili dochować wierności Bogu i stali się Mu nieposłuszni. Ulegając namowom szatana, popełnili grzech pierworodny. Odrzucili Bożą przyjaźń, wybrali zło i utracili świętość. Jednym ze skutków grzechu pierworodnego stało się osłabienie wolnej woli. Ludzie, choć wiedzą, co jest dobre a co złe, to świadomie, odrzucając dobro, grzeszą. Ten stan bardzo zasmucił Boga, który zapowiedział, że pośle na świat swojego Syna – Zbawiciela, który na nowo pojedna ludzi z Bogiem. Podczas publicznej działalności Jezus Chrystus nauczając ludzi, wskazał im, jak należy postępować, aby żyć w przyjaźni z Bogiem. Umierając na krzyżu dokonał dzieła odkupienia. Ofiarując się za wszystkich grzeszników, na nowo pojednał ludzi z Bogiem. Jezus stał się dla ludzi źródłem świętości. Powołał do istnienia święty Kościół, aby wszyscy wierzący przystępując do sakramentów mogli, czerpiąc ze źródła łaski Bożej, uświęcać się. Świętość jest jedną z cech wspólnoty Kościoła, nie ze względu na należących do niego grzeszników, ale ze względu na uświęcającą ją obecność Boga.

Beatyfikowany – ogłoszony świętym, oznacza pierwszy stopień w procesie kanonizacyjnym. Kult osoby beatyfikowanej – błogosławionej obowiązuje na terenie części Kościoła (ma zasięg lokalny).

Kanonizowany – ogłoszony świętym, oznacza drugi stopień w procesie kanonizacyjnym. Kult osoby kanonizowanej – świętej obowiązuje w całym Kościele (ma zasięg światowy).

Celem Kościoła jest prowadzenie wszystkich wiernych do zbawienia poprzez budowanie świętości.

Od samego początku Kościoła wiele osób starało się każdego dnia żyć w przyjaźni z Bogiem, oddając Mu z wiarą cześć i okazując miłość bliźnim. Nazywamy ich świętymi, a ich życie jest dla nas przykładem do naśladowania. Jednym z nich jest bł. Piotr Jerzy Frassati (1901–1925). Przeżywał radości i problemy młodego człowieka. Studiował, doświadczał niezrozumienia rodziców, spędzał czas na górskich wspinaczkach, był zakochany i zawsze miał

1. Świętość

9

czas na pomoc biednym. Czynił to z miłości do Chrystusa. „Chrystus odwiedza mnie w Komunii Świętej każdego dnia. Ja mu się odwdzięczam w skromny sposób, odwiedzając Jego biednych”. Razem z przyjaciółmi, którzy tak jak on żyli wiarą i modlitwą, założył „Towarzystwo Ciemnych Typów”. Ich motto brzmiało: „*mało nas, ale dobrych jak makaron*”. Uczynił to, ponieważ uważał, że podstawą przekazywania wiary jest radość.

Po wyjeździe ukochanej siostry, który był dla niego bolesnym doświadczeniem, napisał: „Pytasz, czy jestem wesół, a jakże mógłbym nim nie być, póki wiara daje mi siły. Zawsze wesół! Smutek powinien być wymazany z dusz katolików! Cierpienie nie jest smutkiem! Smutek to najgorsza choroba”. Piotr zachorował na gripę, która spowodowała jego śmierć w wieku 24 lat. Na pogrzeb przyszedł tysiące ubogich. Rodzina ich nie знаła, ale oni znali Piotra.

„Aby zostać świętym, wystarczy mało teorii, ale trzeba dużo praktyki.”

św. Franciszek Salezy

Świętość nie jest przywilejem ani luksusem dla wyjątkowych ludzi. To powołanie i zadanie każdego katolika. Jej podstawą jest przyjęty sakrament chrztu świętego i sama przynależność do Kościoła. Rodzi się ze świadomej decyzji odrzucenia grzechu i przyjęcia Bożej łaski.

Czasami wydaje się, że świętość jest niemożliwa do osiągnięcia. Tak, jakbyśmy stali przed zamkniętymi drzwiami i nie słyszeli pukania, Chrystusa. Tymczasem wystarczy nacisnąć klamkę, która jest po stronie człowieka i pozwolić działać Panu Bogu w naszym życiu. On nas doprowadzi do świętości, która jest prawdziwym szczęściem człowieka.

„Świętość jest drogą w obecności Boga, którą muszę przejść ja; nikt inny nie może tego zrobić w moim imieniu.”

Papież Franciszek

⇒ Czym jest świętość?

1. *Napisz, jak rozumiesz wezwanie papieża św. Jana Pawła II: „Nie lękajcie się być świętymi. Pozwólcie się przekształcać Chrystusowi, byście z kolei wy mogli przekształcać świat”.*
2. *Podaj przykłady, jak postępuje święty człowiek, który: poznaje Boga i przyjaźni się z Nim, jest dobry dla bliźnich, rozwija się i dba o siebie.*
3. *Odszukaj i zapisz w „Pamiętniku biblijnym”: Ef 1, 4*

2. Łaska darem Boga

Od samego początku Pan Bóg z wielką hojnością obdarował człowieka. Dając mu ciało i nieśmiertelną duszę, stworzył go na swój obraz i podobieństwo. Pan Bóg dał również człowiekowi wszystko, co było mu potrzebne do dobrego i szczęśliwego życia. Najwspanialszym darem, który człowiek otrzymał od Boga, była łaska uświęcająca, czyli Boża przyjaźń i udział w życiu samego Stwórcy. Ludzie jednak okazali Bogu nieposłuszeństwo. Bardziej zaufali szatanowi i popełnili grzech pierworodny. Utracili w ten sposób łaskę uświęcającą. Zaczęli bać się Pana Boga i ukrywać się przed Nim.

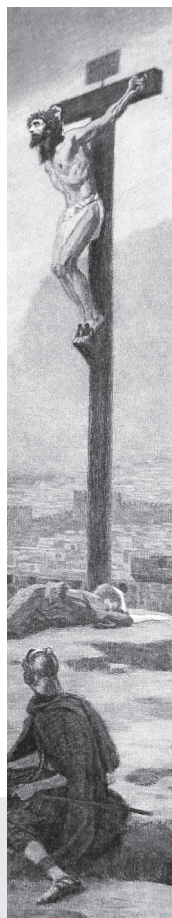
11

Gdy zaś mężczyzna i jego żona usłyszeli kroki Pana Boga przechadzającego się po ogrodzie, w porze kiedy był powiew wiatru, skryli się przed Panem Bogiem wśród drzew ogrodu. Pan Bóg zawołał na mężczyznę i zapytał go: „Gdzie jesteś?”. (Rdz 3, 8-9)

Pierwsi rodzice już nie mogli przebywać razem z Bogiem w raju. Musieli odejść, ponieważ sami wybrali życie bez Boga. Wcześniej jednak Bóg zapowiedział przyjście na świat Zbawiciela, który na nowo pojedna ludzi z Bogiem i wysłuży dla nich utraconą łaskę uświęcającą. Dokonała tego ofiara krzyżowa Pana Jezusa, którą Zbawiciel złożył za każdego człowieka. To Jego przebitý bok stał się źródłem łaski, na którą nikt z nas nie może sobie zasłużyć, ani zapracować.

**Łaska Boża jest darem wysłużonym przez ofiarę krzyżową Chrystusa.
Łaska Boża jest darem darmo danym człowiekowi.**

Ludzie nadal popełniają grzechy, które odsuwają ich od Boga i powodują utratę wysłużonej przez Chrystusa łaski uświęcającej. Pan Bóg w swojej miłości pragnie całkowicie zniszczyć grzech, ale jednocześnie ocalić popełniającego go człowieka. Bóg zbawia grzesznika usprawiedliwiając go. Człowiek nie może sam siebie zbawić, odpuszczając sobie samemu popełnione przez siebie grzechy. Do zbawienia jest koniecznie potrzebna Boża pomoc, czyli łaska Boża.

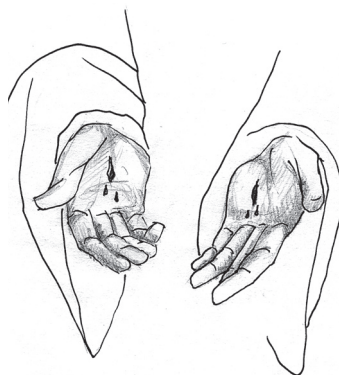

Jest to pełne miłości działanie Boga w człowieku – wypełnienie go dobrocią dającą pomoc i siłę. Dzięki łasce człowiek może w codziennym życiu wypełniać Bożą wolę.

Pan Bóg cały czas obdarza wszystkich ludzi darami naturalnymi (przyrodzonymi), potrzebnymi w ziemskim życiu. Są to dary bezpośrednio związane z ludzką naturą – jego ciałem i duszą. Ciało człowieka jest obdarzone zdrowiem, pokarmem, a dusza zdolnościami, pamięcią.

Łaska Boża jest darem, szczególnie związanym z życiem wiecznym. Otrzymują ją ludzie, którzy się na nią otworzą. To dar:

- niewidzialny – nie można w żaden sposób dostrzec, w jaki sposób dusza ludzka go otrzymuje,
- niezasłużony – nie można sobie na niego w żaden sposób zasłużyć,
- nadprzyrodzony – nie pochodzi z tego świata.

Pan Bóg obdarza ludzi dwoma rodzajami łaski: łaską uczynkową i łaską uświęcającą.

ŁASKA UCZYNKOWA to pomoc Boża do wypełniania dobrych uczynków, które są potrzebne do zbawienia. Pan Bóg oświeca rozum człowieka, aby mógł poznać, co jest dobre, a co złe, i umacnia wolną wolę człowieka, aby czynił dobro i unikał zła. Dzięki łasce uczynkowej Bóg umacnia ludzi w nawracaniu się z grzechów, zwyciężaniu pokus oraz wytrwaniu w dobrym aż do końca życia.

ŁASKA UŚWIĘCAJĄCA daje ludziom świętość, czyli życie w jedności z Bogiem. Dzięki niej człowiek staje się umiłowanym dzieckiem Bożym. Pierwszy raz otrzymuje ją przyjmując chrzest święty. Człowiek traci łaskę uświęcającą tylko w sytuacji, gdy popełnia grzech ciężki. Odzyskuje ją na nowo, gdy godnie przystępuje do sakramentu pokuty. W nadzwyczajnych przypadkach zagrożenia życia łaskę uświęcającą przywraca również żal doskonały uczy-

2. Łaska darem Boga

niony z miłości do Boga. Pan Jezus wyjaśnił swoim uczniom działanie łaski uświęcającej poprzez przypowieść o winnym krzewie.

Ja jestem krzewem winnym, wy — latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić. Ten, kto we Mnie nie trwa, zostanie wyrzucony jak winna latorośl i uschnie. I zbiera się ją, i wrzuca do ognia, i płonie. (J 15, 5-6)

Jest to obraz przyjaźni łączącej człowieka z Panem Jezusem. Pan Jezus jest podstawą – winnym krzewem, a człowiek latoroślą – gałązką wszczepioną w krzew, która dzięki temu przynosi owoce. Poprzez zjednoczenie z Chrystusem człowiek czerpie z Niego życiodajne soki, które oznaczają łaskę uświęcającą – życie Boże w nas. Człowiek zgadza się, aby Bóg całkowicie przenikał go. Najważniejszą cechą tego zjednoczenia jest trwanie w jedności z Chrystusem, które oznacza wierność człowieka pomimo doświadczanych trudności. Dzięki temu człowiek może przynosić dobre owoce, czyli miłość okazywaną Bogu i bliźnim. Towarzyszy temu codzienny wysiłek. Jeżeli będziemy starali się żyć w jedności z Chrystusem, wtedy On będzie mógł działać w naszym życiu, przemieniać je, napępniać radością, szczęściem i pokojem, czynić pięknym i świętym. Przynoszenie owocu bez przynależności do krzewu – Chrystusa – jest niemożliwe: **Beze Mnie nic nie możecie uczynić.** (J 15, 5) Współczesnemu człowiekowi czasami trudno w to uwierzyć, ale życie bez Boga nigdy nie przyniesie dobrych owoców. Bóg pragnie obdarować swoją łaską każdego człowieka, jednak nikogo nie zmusza do przyjęcia jej. Człowiek w swojej wolności może nie przyjąć daru składanego mu przez Boga.

Ze wszystkich darów Bożych, Jego łaska jest darem najważniejszym i najcenniejszym. Codziennie w modlitwie należy prosić Boga o Jego łaskę, szanować ją i unikać grzechu, który prowadzi do utracenia łaski Bożej. Powinniśmy nieustannie przez dobre uczynki, modlitwę oraz częste i godne przyjmowanie sakramentów świętych pomnażać i umacniać w sobie łaskę uświęcającą.

Szczególnym źródłem łaski Bożej są sakramenty.

⇒ Co to jest łaska Boża?

Łaska Boża jest to nadprzyrodzony dar, który Bóg daje człowiekowi ze względu na zasługi Pana Jezusa, aby go zbawić.

⇒ W czym pomaga człowiekowi łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa pomaga człowiekowi czynić dobro.

⇒ Co czyni łaska uświęcająca?

Łaska uświęcająca podnosi człowieka do godności dziecka Bożego. Oczyszcza jego duszę z grzechu, uświęca ją i czyni piękną.

1. Odpowiedz na pytania: Jaka więź łączy mnie dziś z Jezusem?

Skąd czerpię życiodajne soki w moim codziennym działaniu? Jakie owoce przynosi moje życie?

2. Odszukaj i zapisz w „Pamiętniku biblijnym”: 1 Kor 4, 7.

3. Sakramenty

15

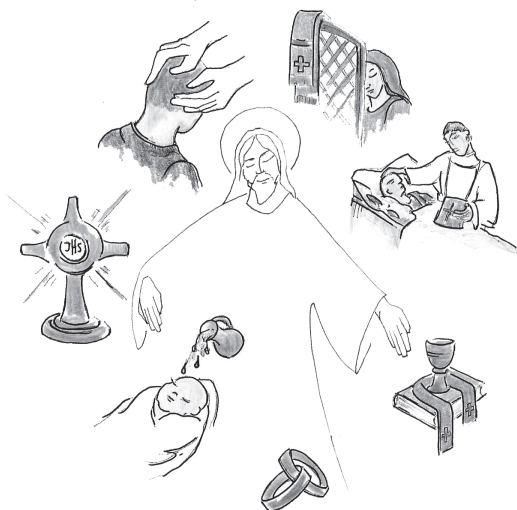
W życiu spotykamy wiele wymownych gestów i znaków, które rozumiemy bez zbędnych słów. Piękne góry lub wschód słońca może być symbolem wspaniałości całego stworzenia. Serdeczny uśmiech i uścisk dłoni są znakiem życzliwości. Dzięki nim wiemy, co czuje drugi człowiek.

W historii zbawienia Pan Bóg też starał się dotrzeć do ludzi różnymi drogami. Zawierał z nimi przymierze, prowadził ich, posyłał do nich swoich proroków. **Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna.** (Hbr 1, 1-2)

W Jezusie niewidzialny Bóg stał się nam bliski, dostępny i widzialny. W Nim dokonało się zbawienie i odkupienie z grzechów wszystkich ludzi. Chrystus również na nowo pojednał ludzi z Bogiem Ojcem i wysłużył im łaskę potrzebną do zbawienia.

Podczas swojej działalności Pan Jezus ustanowił sakramenty, w których nieustannie spotyka się z przyjmującymi je ludźmi, obdarzając ich łaską.

Swoich Apostołów posłał nie tylko, aby głosili Dobrą Nowinę, ale również, aby udzielali ludziom sakramentów. W tym celu, udzielając Apostołom Ducha Świętego, powierzył im swoją władzę uświęcania. Oni z kolei, udzielając sakramentu kapłaństwa, przekazali ją swoim następcom. Dzięki temu kapłani sprawują sakramenty w imieniu i w osobie Chrystusa. Chrystus obecnie działa w Kościele, obdarzając wiernych potrzebnymi łaskami, poprzez ustanowione przez siebie sakramenty. Każdy sakrament urzeczywistnia łaskę, którą oznacza. Sprawia to działanie Chrystusa i moc Ducha Świętego, a nie człowiek, który udziela sakramentu. W sakramentach Duch Święty uzdrawia i przemienia przyjmujące je osoby. Czyni je podobnymi do Syna Bożego. Skutki jednak, jakie przynoszą w życiu człowieka, zależą od jego osobistego przygotowania i otwartości.

Sakrament to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje ludziom niewidzialną łaskę Bożą. Celem sakramentów jest uświęcenie żyjącego człowieka.

Urzeczywistnianie –
coś staje się rzeczywistością

Jest siedem sakramentów, które umacniają wiernych od narodzin do śmierci:

- chrzest** – początek wspólnego życia z Chrystusem,
bierzmowanie – Chrystus umacnia wiarę, obdarzając Duchem Świętym,
Eucharystia – Chrystus jednoczy się z człowiekiem, stając się pokarmem duszy na życie wieczne,
pokuta – Chrystus odpuszcza popełnione grzechy i przywraca w człowieku utracone życie Boże,
namaszczenie chorych – Chrystus umacnia chorego, leczy go i pociesza w cierpieniu,
kapłaństwo – Chrystus obdarza łaską powołanych przez siebie mężczyzn, aby w jedności z Nim uświęcali wiernych i prowadzili ich drogą zbawienia,
małżeństwo – Chrystus, wspierając budowanie życia rodzinnego, umacnia miłość i wierność małżonków swoją miłością i wiernością.

Sakrament to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje ludziom niewidzialną łaskę Bożą. Celem sakramentów jest uświęcenie żyjącego człowieka.

Wśród sakramentów wyróżniamy:

- ⇒ sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, które wprowadzają w wiarę (chrzest, bierzmowanie, Eucharystia)

- ⇒ sakramenty uzdrowienia, które odnawiają życie wiarą (pokuta, namaszczenie chorych)

- ⇒ sakramenty w służbie komunii i posłania, które wspierają rozwój życia wiarą (kapłaństwo, małżeństwo)

3. Sakramenty

W każdym z sakramentów można wyróżnić: wypowiedane przez szafarza słowo oraz widzialny znak zewnętrzny, np. chleb, woda. Owocem każdego sakramentu jest niewidzialna łaska, którą otrzymuje wierny.

Szafarz sakramentu to osoba uprawniona do udzielania danego sakramentu.

Wszystkie sakramenty umacniają wiarę i wyrażają ją. Zajmują centralne miejsce w sprawowanej przez Kościół liturgii, który będzie je sprawował do czasu powtórnego przyjścia Pana Jezusa. Dzięki nim wierni doświadczają już tu na ziemi przedsmaku nieba. Sakramenty są nie tylko udzielane przez Kościół, ale jednocześnie budują go, ponieważ prowadzą ludzi do komunii z Bogiem. Przyjmując je, ludzie oddają Bogu cześć.

Niektóre sakramenty możemy przyjąć tylko raz w życiu (sakramenty niepowtarzalne), ponieważ pozostawiają na duszy znamię, czyli niezatarty znak. Są to: chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo. Sakramentami powtarzalnymi, które można przyjąć wiele razy, są: pokuta, Eucharystia, namaszczenie chorych i małżeństwo (jedynie wdowiec lub wdowa).

Sakramenty przywracające łaskę Bożą przyjmujemy, aby otrzymać odpuszczenie grzechów. Są nimi: chrzest i pokuta.

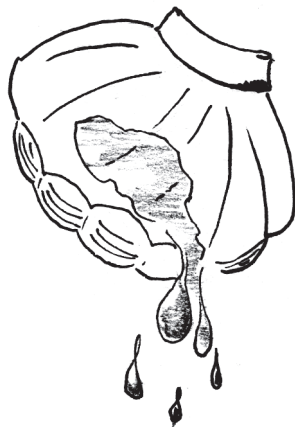
Należy być w stanie łaski uświęcającej, aby przyjąć: bierzmowanie, Eucharystię, namaszczenie chorych, kapłaństwo i małżeństwo. W swoim życiu przyjęliśmy już trzy sakramenty: chrzest, pokutę i Eucharystię. Każdy z nich jest naszym spotkaniem z Panem Jezusem, od którego otrzymujemy potrzebne łaski. Skutek, jaki wywierają one w naszym życiu, zależy również od naszego przygotowania i otwartości na działanie Chrystusa. Starajmy się zawsze przystępować do sakramentów z głęboką wiarą i świadomością prawdziwego spotkania z Bogiem. Okazujemy również w szczerzej modlitwie wdzięczność za wszelkie dary, jakie od Niego otrzymujemy w sakramentach.

⇒ *Co to jest sakrament?*

Sakrament to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje ludziom niewidzialną łaskę Bożą.

⇒ *Kto może przyjąć sakrament?*

Sakrament może przyjąć wierzący, który żyje.

3. Sakramenty

18

1. *Ułóż modlitwę, w której podziękujesz Chrystusowi za to, że poprzez sakramenty święte jest z tobą stale obecny. W modlitwie możesz użyć sformułowań: **odnawiasz, karmisz, podnosisz, umacniasz, uzdalniasz do życia we wspólnocie.***
2. *Odszukaj i zapisz w „Pamiętniku biblijnym”: 2 Kor 5, 17.*

4. Sakrament chrztu

19

Rozpoczynając publiczną działalność, Pan Jezus udał się do Jana Chrzciciela. Był to ostatni prorok Starego Testamentu, który przygotowywał ludzi na przyjście Mesjasza i udzielał im w chrzcie pokuty. Chrzest Jana nie był chrztem, który my znamy. W nim Bóg nie obdarzał ludzi swoją łaską. Był zewnętrznym znakiem pragnienia oczyszczenia duszy z popełnionych grzechów i wyrażał chęć przemiany życia. Sakrament chrztu został w przyszłości ustanowiony przez Pana Jezusa.

Pan Jezus nie miał żadnych grzechów i nie potrzebował nawrócenia. Przyjął jednak z rąk Jana chrzest pokuty. Ukazał w ten sposób, jak bardzo pragnie być blisko każdego grzesznika. Chce wziąć na siebie grzechy wszystkich ludzi, aby w przyszłości zanieść je na Golgotę, gdzie umierając na krzyżu, pojedna ludzi z Ojcem i przywróci im utraconą łaskę Bożą. Wchodząc do Jordanu Pan Jezus uświęcił swoją obecnością wodę, która jest znakiem sakramentu chrztu.

Słowo *chrzest* jest używane jako przekład greckiego słowa *baptisma*, które dosłownie oznacza *zanurzenie*.

Pan Jezus ustanowił sakrament chrztu dopiero po zmartwychwstaniu, tuż przed swoim wniebowstąpieniem. Zwrócił się wtedy do Apostołów słowami: „**Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.**” (Mt 28, 19)

W ten sposób nakazał im, aby głosili wszystkim ludziom Dobrą Nowinę o zbawieniu oraz udzielali chrztu, który obdarza ludzi łaską Bożą wypływającą z dokonanego w pełni, po ukrzyżowaniu i zmartwychwstaniu, dzieła zbawienia. Apostołowie przyjęli polecenie Chrystusa i przekazali tworzącej się wspólnoty Kościoła, która cały czas je wypełnia.

Chrzest jest to pierwszy i najpotrzebniejszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże i włącza nas do wspólnoty Kościoła.

– Chrzest jest **pierwszym sakramentem**, ponieważ jest bramą, która prowadzi do życia w królestwie Bożym. To początek życia w trwałej komunii

4. Znaczenie sakramentu chrztu

20

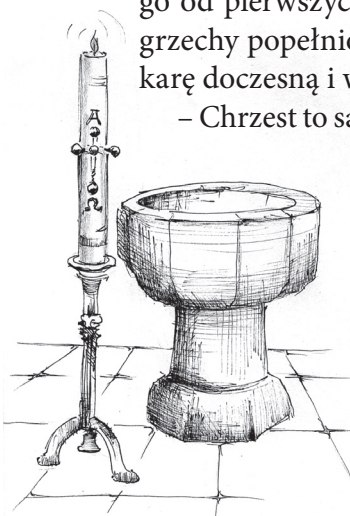
z Bogiem. Udziela się go na pierwszym miejscu i dopiero po chrzcie człowiek może przyjąć inne sakramenty.

– Chrzest jest **najpotrzebniejszym sakramentem**, ponieważ jest warunkiem zbawienia. Jezus powiedział: „Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony”. (Mk 16, 16) Jeżeli jednak człowiek dorosły z miłości żałuje za popełnione grzechy i pragnie przyjąć chrzest, choć bez własnej winy nie może tego uczynić, to jest zbawiony mocą chrztu pragnienia. Zaś każdy nieochrzczony człowiek, który poniesie męczeńską śmierć za Chrystusa, jest zbawiony poprzez chrzest krwi.

– Chrystus w sakramencie chrztu obdarza człowieka łaską uświęcającą **gładząc grzech pierworodny**, z którym rodzi się każdy człowiek dziedzicząc go od pierwszych rodziców. Chrzest u dorosłych gładzi także wszystkie grzechy popełnione przed jego przyjęciem oraz odpuszcza należną za nie karę doczesną i wieczną.

– Chrzest to sakrament nowego narodzenia w Chrystusie, który jako Syn Boży łączy ochrzczonego ze sobą – **obdarza go życiem Bożym** i czyni dzieckiem Bożym. Jezus Chrystus daje ochrzczoneму udział w swojej śmierci, która jest wyzwoleniem z grzechu, i udziału w zmartwychwstaniu, które jest początkiem nowego życia dla Boga i ludzi,

– Chrzest **włącza ochrzczonego do wspólnoty Kościoła**, która jest Jego Mistycznym Ciałem. Dzięki temu może on przyjmować inne sakramenty i korzystać ze wszystkich łask, które Chrystus przekazał Kościołowi dla uświęcenia wiernych.

PODCZAS UDZIELANEGO CHRZTU

Jezus Chrystus obdarza łaską (owoce chrztu):

- odpuszcza ochrzczoneму grzech pierworodny i wszystkie grzechy osobiste,
- jednoczy ze Sobą, udzielając nowego życia, dzięki któremu człowiek staje się przybranym dzieckiem Bożym i świątynią Ducha Świętego,
- włącza ochrzczonego do wspólnoty Kościoła i daje mu udział w swoim kapłaństwie. (KKK 1279)

Człowiek przyjmujący sakrament:

- wyznaje publicznie wiarę w Ewangelię
- zobowiązuje się do życia wiarą, (w imieniu dzieci czynią to rodzice).

4. Znaczenie sakramentu chrztu

Chrzest wyciska na duszy znamię, czyli niezatarty znak, dlatego można go przyjąć tylko raz w życiu.

Od samego początku Kościoła chrzest był znakiem przynależności do Chrystusa i wyrazem wyznawanej w Niego wiary. Zobowiązywał do naśladowania Jezusa i postępowania zgodnie z Jego nauką. Z tego powodu przyjęcie sakramentu chrztu poprzedzał czas

przygotowania, zwany katechumenatem. Obejmował on przygotowanie katechetyczne, duchowe i moralne. Kandydat do przyjęcia sakramentu chrztu musiał poznać wyznawaną wiarę i starać się według niej żyć. W pierwszych wiekach sakramentu chrztu udzielano głównie w czasie liturgii paschalnej Wielkiej Nocy. Czyniono to zwykle poprzez trzykrotne zanurzenie w bieżącej wodzie, wypowiadając za każdym razem imię jednej z Osób Boskich: Ojca, Syna i Ducha Świętego. Dopiero później, gdy zaczęto budować kościoły, umieszczano w nich baptysteria, które miały formę sadzawek chrzcielnych ze stopniami ułatwiającymi wchodzenie i wychodzenie. Dopiero po przyjęciu sakramentu nowo ochrzczeni mogli po raz pierwszy uczestniczyć w Eucharystii, która jest sakramentem największego wtajemniczenia chrześcijańskiego.

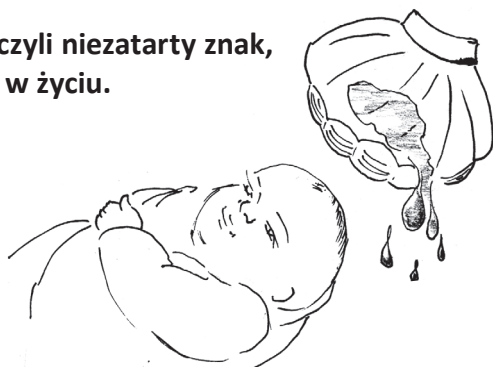
Od pierwszych wieków udzielano chrztu nie tylko świadomym swojej wiary osobom dorosłym, ale również dzieciom. Uważano, że chrzest jest darem Bożego miłosierdzia, a dla Pana Boga nie mają znaczenia umiejętności i wiedza posiadane przez człowieka, ani jego wiek. Bóg pragnie zbawienia wszystkich ludzi.

Rodzice proszą dla swoich dzieci o chrzest, ponieważ pragną, aby dziecko od początku wzrastało w wierze tak, jak od początku obdarzają je miłością oraz chcą przekazać mu wartości, według których sami postępują. To wiara rodziców jest podstawą i gwarantem rozwijającej się wiary dziecka, udziela mu pomocy i wyprasza łaskę zbawienia.

Chrzest jest wielkim darem Chrystusa, który przemienia całe życie przyjmującego ten sakrament człowieka. Każde dziecko dorastając przejmuje odpowiedzialność za swoje życie w jedności z Bogiem oraz rozwój łaski Bożej otrzymanej podczas sakramentu chrztu.

⇒ *Co to jest chrzest święty?*

Chrzest jest to pierwszy i najpotrzebniejszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże i włącza nas do wspólnoty Kościoła.

22

1. *Napisz, jakimi darami obdarzył ciebie Chrystus w sakramencie chrztu świętego. Co stało się twoim udziałem dzięki temu sakramentowi?*
2. *Odszukaj w domu pamiątki po swoim chrzcie świętym. Porozmawiaj z rodzicami o tym wydarzeniu. Podziękuj im za dar chrztu świętego.*
3. *Odszukaj i zapisz w „Pamiętniku biblijnym”: 1 Tm 2, 3-4.*

5. Liturgia sakramentu chrztu

Chrzest jest sakramentem, na którym budowana jest nasza wiara (...) wraz z Eucharystią i bierzmowaniem tworzy tak zwane „wtajemniczenie chrześcijańskie”, stanowiące jak gdyby jedno wielkie wydarzenie sakramentalne upodabniające nas do Pana i czyni nas żywym znakiem Jego obecności i Jego miłości.

(Papież Franciszek)

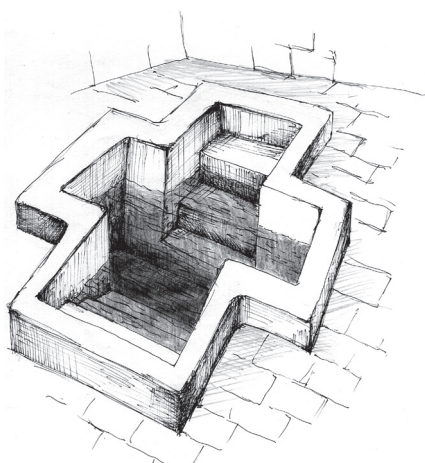
W Kościele najczęściej udziela się sakramentu chrztu z wody. Niezależnie od posiadanego wieku może go przyjąć każdy człowiek, który jeszcze nie był ochrzczony. Osoby dorosłe przed przyjęciem sakramentu samodzielnie wyznają wiarę i wzbudzają żal za popełnione grzechy. W przypadku małych dzieci czynią to proszący o chrzest rodzice.

W sposób uroczysty chrztu może udzielać biskup i kapłan, a za ich zezwoleniem także diakon. Do chrztu uroczystego używa się wody, którą święci się przed samym obrzędem. Sakramentu udziela się przez trzykrotne zanurzenie chrzczonego w wodzie lub polanie nią jego głowy i wypowiedzenie formuły chrzcielnej:

„N. (imię), ja ciebie chrzczę,	
w imię Ojca	(polanie głowy wodą)
i Syna,	(polanie głowy wodą)
i Ducha Świętego”	(polanie głowy wodą).

Na początku formuły wypowiada się imię lub imiona, jakie od tej pory ma nosić chrzczona osoba. Jeżeli są to imiona świętych lub błogosławionych, to stają się oni jej patronami – szczególnymi przewodnikami, którzy mają ją prowadzić przez całe życie. W modlitwie zawsze można prosić ich o wstawiennictwo.

W niebezpieczeństwie śmierci sakramentu chrztu może udzielić w dowolnym miejscu (np. dom lub szpital) każdy człowiek (nawet nieochrzczony). Powinien jedynie z całego serca pragnąć uczynić to, co czyni Kościół oraz wypowiadając formułę chrzcielną połać głowę chrzczonej osoby zwyczajną wodą. Dobrze, jeżeli można wtedy odmówić jeszcze wyznanie wiary, a wszystko dzieje się to w obecności przynajmniej jednego świadka. O udzielonym w ten sposób chrzcie należy powiadomić księdza proboszcza. Po minięciu

5. Liturgia sakramentu chrztu

24

zagrożenia życia następuje dopełnienie obrzędów sakramentu chrztu już w kościele.

Rodzice powinni starannie przygotować się do chrztu swojego dziecka, ponieważ biorą odpowiedzialność za doprowadzenie go do poznania Boga. Są dla niego pierwszymi świadkami wiary. Uczą modlitwy i prawd

wiary. Modlą się razem z nim, wprowadzają w sakramentalne życie Kościoła, wyjaśniają znaczenie świąt, wspólnie je przeżywają, uczą miłości Boga i bliźniego oraz codziennie w modlitwie zawierzają swoje dziecko Bogu. Oprócz rodziców w sakramencie chrztu uczestniczą również rodzice chrzestni. Mogą to być tylko osoby wierzące i praktykujące. Ich zadaniem jest wspieranie rodziców w katolickim wychowaniu dziecka oraz modlitwa za nie. Podczas udzielania sakramentu chrztu powinna być obecna cała rodzina dziecka.

Sakrament chrztu ma charakter paschalny, ponieważ włącza ochrzczonego w odkupieńczą śmierć Chrystusa oraz daje udział w Jego zmartwychwstaniu. Z tego powodu powinno się go udzielać w Wigilię Paschalną lub niedzielę, która jest pamiątką zmartwychwstania. Chrzest może być udzielany w chrzcielnicy kościoła parafialnego podczas Mszy św., aby ukazać całej wspólnocie jego związek z Eucharystią lub poza nią.

Widzialnym znakiem sakramentu chrztu, który wskazuje ukrytą rzeczywistość, jest woda. Polanie lub zanurzenie w wodzie podczas wypowiedzanej formuły chrzcielnej symbolizuje oczyszczenie i nowe życie w Chrystusie.

Obrzędy wyjaśniające to: namaszczenie olejem krzyżma, nałożenie białej szaty i wręczenie zapalanej świecy chrzcielnej.

LITURGIA SAKRAMENTU CHRZTU SKŁADA SIĘ Z 4 CZĘŚCI:

I. Przyjęcie dziecka

Na początku kapłan wita zgromadzonych rodziców, chrzestnych oraz pyta ich o imię dziecka i o co dla niego proszą. Po odpowiedzi rodziców, że przyszedł prosić o chrzest, przypomina im, że zobowiązują się tym samym wychować swoje dziecko w wierze, a chrzestnym, że mają rodziców w tym zadaniu wspierać. Kolejno kapłan, rodzice i chrzestni kreślą na głowie dziecka krzyż – znak przynależności do Chrystusa.

5. Liturgia sakramentu chrztu

25

II. Liturgia słowa Bożego

Celebrans odczytuje fragmenty Pisma Świętego, które mają umocnić wiarę wszystkich obecnych, wygłasza homilię i prowadzi modlitwę powszechną. Następnie, w formie litanii, wzywa świętych, pamiętając o tym, aby wymienić patronów dzieci. Liturgia słowa kończy się modlitwą w formie egzorcyzmu, w którym kapłan prosi o uwolnienie dziecka z zależności od złego ducha.

III. Chrzest dziecka

Odbywa się przy chrzcielnicy. Kapłan kolejno:

- święci wodę przygotowaną do chrztu,
- zadając pytania, prowadzi wspólne wyrzeczenie się zła i wyznanie wiary wszystkich zebranych,
- **chrzci dziecko wypowiadając formułę chrzcielną i polewając jego główkę trzykrotnie wodą,**
- po chrzcie każdego dziecka wzywa do uwielbienia Boga słowami: Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu...,
- namaszcza dziecko olejem krzyżma świętego,
- prowadzi obrzęd nałożenia białej szaty i wręczenia zapalonej świecy.

IV. Zakończenie

Odbywa się przy ołtarzu, gdzie kapłan błogosławi matki trzymające dzieci, ojców i wszystkich obecnych.

ZAPAMIĘTAJ, w jaki sposób udziela się chrztu, ponieważ w sytuacji zagrożenia życia, również TY możesz komuś udzielić pierwszego i najpotrzebniejszego sakramentu, który daje łaskę zbawienia.

⇒ Jak brzmi formuła chrzcielna?

„N. (imię), ja ciebie chrzczę, w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego”. Towarzyszy jej trzykrotne polanie głowy chrzczonej osoby wodą.

1. Zastanów się, czy potrafisz samodzielnie wyznać swoją wiarę. W jaki sposób możesz to uczynić?
2. Napisz:
 - słowa, którymi celebrans udzielił ci sakramentu chrztu (jeżeli otrzymałeś, to wymień dwa imiona),
 - datę i miejsce twojego chrztu,
 - kim są twoi chrzestni oraz kto udzielił ci sakramentu chrztu.

6. Obrzędy wyjaśniające sakramentu chrztu

Podczas uroczystego chrztu z wody, po wypowiedzeniu formuły chrzcielnej, następują obrzędy wyjaśniające, które mają wszystkim zebrany przybliżyć nadprzyrodzone znaczenie udzielonego sakramentu.

1. Obrzęd namaszczenia głowy krzyżmem

W czasie tego obrzędu kapłan zwraca się do ochrzczonego następującymi słowami:

Bóg wszechmogący, Ojciec naszego Pana, Jezusa Chrystusa, który uwolnił cię od grzechu i odrodził z wody i Ducha Świętego, On sam namaszcza cię krzyżmem zbawienia, abyś włączony do ludu Bożego, wytrwał w jedności z Chrystusem Kapłanem, Prorokiem i Królem na życie wieczne.

W historii obrzędu namaszczenia dokonywano przez polanie głowy wybranej osoby olejem. Był to znak przeznaczenia jej przez Boga do wypełnienia zadania z Jego zbawczego planu – pełnienie misji króla, kapłana lub proroka. Wierzano również, że Pan Bóg obdarza upodobanego sobie człowieka potrzebną mocą swojego Ducha, aby mógł dobrze wypełnić powierzone sobie zadanie.

Całkowicie Boży plan zbawienia zrealizował się w Synu Bożym – Jezusie, który był szczególnie namaszczony przez Boga i obdarzony pełnią darów Ducha Świętego. Był on oczekiwanym Mesjaszem, Chrystusem („namaszczonym”). W sakramencie chrztu jednoczymy się z Jezusem Chrystusem, zostajemy równocześnie namaszczeni Duchem Świętym i włączeni w Jego potrójną misję: kapłańską, prorocką i królewską.

Mając udział w kapłańskiej misji Chrystusa jesteśmy zobowiązani do składania Bogu duchowych ofiar z całego naszego życia. Mogą to być nasze uczynki, modlitwy, cierpienia i praca.

Mając udział w prorockiej misji Chrystusa jesteśmy zobowiązani do świadczania codziennym życiem, że wierzymy w Jezusa Chrystusa, który jest naszym Zbawicielem.

Krzyżmo (z łac. *chrisma*) – poświęcony w Wielki Czwartek olej, który jest używany do namaszczenia w czasie udzielania chrztu, bierzmowania, kapłaństwa, konsekracji biskupa oraz poświęcenia kościoła i ołtarza.

6. Obrzędy wyjaśniające sakramentu chrztu

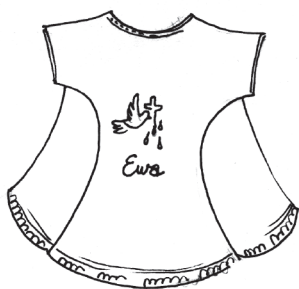
Mając udział w królewskiej misji Chrystusa jesteśmy zobowiązani do służenia bliżnim, ubogacania świata naszymi talentami oraz do oddania Jezusowi naszego serca. W ten sposób staje się On Królem naszego codziennego życia.

28

2. Obrzęd nałożenia białej szaty

Podczas tego obrzędu celebrans zwraca się do ochrzczonego słowami:

N. stałeś się nowym stworzeniem i przyoblekłeś się w Chrystusa, dlatego otrzymujesz białą szatę. Niech twoi bliscy słowem i przykładem pomagają ci zachować godność dziecka Bożego nieskalaną aż po życie wieczne.

Woda jest symbolem oczyszczenia i życia. W czasie chrztu jesteśmy nią obmyci na znak uwolnienia z grzechu pierwotnego oraz otrzymania daru nowego życia w Jezusie. Biała szata oznacza „przyobleczenie się” w Chrystusa, czyli całkowite zjednoczenie się z Nim. Od tej pory ochrzczonego powinien starać się żyć zgodnie z nauką Pana Jezusa, aby zachować godność dziecka Bożego i utrzymać czystość otrzymanej szaty. Małym dzieciom mają pomagać w tym rodzice i chrzestni, dlatego to właśnie oni przynoszą białą szatę i nakładają ją na dziecko. Ma ona zawsze kolor biały, ponieważ jest on symbolem świętości, czyli daru życia w chwale Boga. Jest to również kolor czystości, niewinności i świątecznej radości.

Na początku chrześcijaństwa osoby dorosłe, które były ochrzczone w czasie Wigilii Paschalnej, ubierały długie białe szaty. Nosiły je potem przez osiem dni podczas całego okresu wielkanocnej oktawy. Codziennie przychodziły w nich na katechezy wyjaśniające znaczenie przyjętych sakramentów wtajemniczenia: chrztu, bierzmowania i Eucharystii, do których przystępowano wtedy jednocześnie. Z tego powodu cały tydzień po Wielkanocy jest w Kościele nazywany *białym tygodniem*, a niedziela po Wielkanocy, kiedy ochrzczeni zdejmowali otrzymane szaty, *białą niedzielą*. Obecnie nazywa się ją również Niedzielą Miłosierdzia Bożego. Papież św. Jan Paweł II ustanowił w 2000 r., właśnie w tym dniu, święto Bożego Miłosierdzia.

Największym darem Bożego Miłosierdzia jest ciągłe uwalnianie nas z popełnianych grzechów i obdarzanie Bożym życiem, abyśmy mogli być blisko Boga, który już podczas chrztu uczynił nas czystymi i niewinnymi. Powinniśmy z całych sił starać się unikać grzechów, aby szata naszego życia pozostała biała i czysta, ponieważ każdy grzech brudzi ją i oddala nas od Boga.

6. Obrzędy wyjaśniające sakramentu chrztu

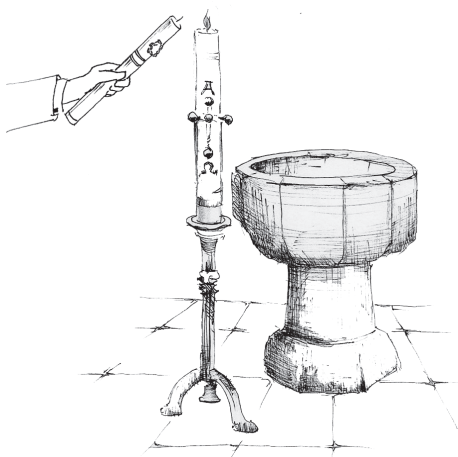
3. Obrzęd wręczenia zapalonej świecy

Na początku tego obrzędu kapłan wskazując na zapalony paschał lub podając go rodzicom i chrzestnym, zwraca się do nich słowami:

Przyjmijcie światło Chrystusa.

Potem ojciec lub chrzestny podchodzi do paschału i zapala od niego świecę chrzcielną dziecka. Podczas chrztu dziecka kapłan przypomina rodzicom i chrzestnym:

Podtrzymywanie tego światła powierza się wam, rodzice i chrzestni, aby wasze dziecko, oświęcone przez Chrystusa, postępowało zawsze jak dziecko światłości, a trwając w wierze, mogło wyjść na spotkanie przychodzącego Pana razem z wszystkimi Świętymi w niebie.

W Nowym Testamencie Pan Jezus jest nazywany światłem, które przynosi oświecenie (por. Łk 2, 32). Podczas swojej działalności Chrystus uzdrawiał niewidomych, przywracając światło ich chorym oczom. Przede wszystkim jednak głosił naukę i dobrą nowinę o zbawieniu, będącą światłem dla wszystkich ludzi, którzy uwierzyli Jego słowom i przyjęli Ewangelię. Wiara w Chrystusa jest drogą, która prowadzi człowieka z ciemności grzechu do światła zbawienia. Zapalana od paschału świeca chrzcielna oznacza, że przyjmując chrzest, zostaliśmy zjednoczeni z Panem Jezusem i otrzymaliśmy udział w Jego świetle, które ma nas prowadzić przez całe życie. Zachowamy z Nim więź słuchając Jego słów, postępując zgodnie z nimi w codziennym życiu oraz przystępując do sakramentów. Dzięki temu będziemy również mogli wypełnić wezwanie Chrystusa do niesienia Jego światła całemu światu. Uczynimy to, postępując w codziennym życiu zgodnie z przykazaniem miłości Boga i bliźniego. Rodzice proszący o chrzest dla swojego dziecka są zobowiązani do troski, aby światło Chrystusa nigdy nie zgasło w jego życiu. Podtrzymują je dobrym przykładem i wychowaniem pomagającym dziecku wytrwać w wierze i nadziei życia wiecznego.

⇒ *Jakie jest znaczenie obrzędów wyjaśniających sakramentu chrztu świętego?*

Do obrzędów wyjaśniających sakramentu chrztu należy:

- **namaszczenie krzyżem, które symbolizuje udział ochrzczonego w misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej Chrystusa,**

30

- nałożenie białej szaty, które symbolizuje przyobleczenie się ochrzczonego w Chrystusa,

– wręczenie zapalanej świecy, które symbolizuje otrzymanie przez ochrzczonego światła Chrystusa.

1. *Odpowiedz na pytania: Co uczynił chrzest w twoim życiu? W jaki sposób powinieneś odpowiedzieć Chrystusowi swoim życiem na dary otrzymane w sakramencie chrztu?*

2. Wykonaj samodzielnie krzyżówkę. Wpisz zwroty łączące się z sakramentem chrztu oraz ułóż do nich pytania.

1.									C								
2.									H								
3.									R								
4.									Z								
5.									E								
6.									S								
7.									T								

A full-page view of a blank sheet of graph paper. The grid consists of thin, light gray horizontal and vertical lines forming small squares across the entire page. There are no margins, text, or other markings present.

7. Znaczenie sakramentu bierzmowania

Duch Święty zstąpił na Pana Jezusa po chrzcie przyjętym od Jana Chrzciciela. Pozostał z Nim podczas całej Jego działalności. Pan Jezus obiecał Apostołom, że również im pošle Ducha, który będzie ich wspomagał, aby z odwagą głosili Ewangelię nawet wtedy, gdy będą prześladowani. Przed wniebowstąpieniem zwrócił się do nich słowami: „(...) **gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami (...) aż po krańce ziemi**” (Dz 1, 8).

Obietnica Pana Jezusa wypełniła się w dzień Pięćdziesiątnicy, podczas zesłania Ducha Świętego, gdy Apostołowie zebrani w wieczerniku razem

31

Słowo **bierzmowanie** jest tłumaczeniem łacińskiego słowa *confirmatio*, które oznacza **podtrzymywanie, umocnienie**. Pochodzi od staropolskiego terminu *bierzwiono*, oznaczającego belkę podtrzymującą strop.

z Maryją i uczniami otrzymali pełnię darów Ducha i zostali obdarzeni Jego mocą. Znakiem obecności Ducha Świętego był wicher i ogień, w którym jest siła i moc zniszczenia tego, co złe. Od tego czasu sami udzielali ochrzczonym daru Ducha Świętego.

Kiedy Apostołowie w Jerozolimie dowiedzieli się, że Samaria przyjęła słowo Boże, wysłali do niej Piotra i Jana, którzy przyszli i modlili się za nich, aby mogli otrzymać Ducha Świętego. Bo na żadnego z nich jeszcze nie zstąpił. Byli jedynie ochrzczeni w imię Pana Jezusa. Wtedy więc wkładali [Apostołowie] na nich ręce, a oni otrzymywali Ducha Świętego. (Dz 8, 14-17)

Bierzmowanie to sakrament obdarzający łaską, którą Kościół otrzymał podczas zesłania Ducha Świętego. Za początek jego udzielania uważa się wykonywanie przez Apostołów wkładania rąk na ochrzczonych połączone z modlitwą.

W czasie bierzmowania ochrzczeni przechodzą na dalszy etap chrześcijańskiego wtajemniczenia i są umocnieni Duchem Świętym, którego Jezus Chrystus zesłał na Apostołów. Jego moc pogłębia w nich życie Boże i jeszcze bardziej upodabnia do Chrystusa, aby wspólnie z Nim, budując Kościół, rozszerzali na ziemi królestwo Boże. Pomaga pokonać uczucie strachu, na-

7. Znaczenie sakramentu bierzmowania

32

pełnia męstwem i odwagą. Duch Święty wspomaga ochrzczonego, aby unikał zła i żył w jedności z Bogiem. Zawsze, kiedy ma się do wypełnienia ważne zadanie, należy prosić Ducha Świętego o udzielenie pomocy. On jest duszą Kościoła. Udzielając swoich darów wszystko ożywia, uświęca, czyni nowym oraz buduje jedność wśród wierzących. Dzięki Niemu potrafimy się modlić, z życzliwością słuchamy drugiego człowieka, pomagamy, przebaczamy i kochamy tych, którzy nas nie kochają. Człowiek otrzymuje Ducha Świętego już podczas chrztu, jednak Jego działanie w pierwszym sakramencie jest inne niż w bierzmowaniu.

BIERZMOWANIE:

- pomnaża łaskę otrzymaną na chrzcie,
- udziela pełni daru Ducha Świętego,
- obdarza mocą Ducha Świętego,
- uzdalnia do budowania Kościoła poprzez głoszenie i bronienie wiary słowem oraz przykładem życia.

Bierzmowanie to sakrament, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swoją mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył. Nazywa się go sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej, ponieważ umacnia chrześcijanina do samodzielnego i odpowiedzialnego wyznawania wiary. Pomnaża w ochrzczonego łaskę uświęcającą, wzmacnia jego wolę, aby żył wiarą w Chrystusa. Pozostawia na duszy niezatarte znamię, dlatego można go przyjąć po chrzcie tylko jeden raz w życiu. Sakrament bierzmowania przyjmuje się godnie, gdy:

- jest się w stanie łaski uświęcającej,
- posiada się wiedzę o wyznawanej wierze,
- pragnie się przyjąć moc i pełnię daru Ducha Świętego.

Sakramentu bierzmowania udziela biskup. W przypadku niebezpieczeństwa śmierci może udzielić go również kapłan. Do bierzmowania ochrzczonego przystępuje razem ze świadkiem. Najlepiej, jeżeli jest to ojciec chrzestny lub matka chrzestna. Podczas udzielania sakramentu świadek kładzie prawą rękę na prawym ramieniu bierzmowanego na znak, że będzie go wspierał radą i czynem w życiu chrześcijańskim.

Dary Ducha Świętego:

1. **Dar mądrości** – umożliwia patrzenie na ludzi, rzeczy i różne sytuacje *po Bożemu* – w taki sposób, jak widzi je Bóg.

7. Znaczenie sakramentu bierzmowania

33

2. **Dar rozumu** – pomaga poznać tajemnice wiary, ich znaczenie w życiu człowieka oraz zrozumieć to, co najważniejsze: miłość, życie i śmierć.
3. **Dar rady** – pomaga postępować zgodnie z przykazaniami, cieszyć się życiem. Daje wewnętrzny pokój.
4. **Dar męstwa** – uwalnia od strachu, nawet przed śmiercią.
5. **Dar umiejętności** – pomaga poznawać prawdę o Bogu, a na jej podstawie prawdę o sobie, bliźnich i otaczającym świecie.

6. **Dar pobożności** – pozwala traktować Boga jako Dobrego Ojca, ze szczerym zaufaniem, szacunkiem i dziecięcą miłością.

7. **Dar bojaźni Bożej** – pomaga uznać przed Bogiem własną małość. Wzbudza lęk przed grzechem, który oddala człowieka od Boga.

Wymienia się siedem darów Ducha Świętego. W symbolice biblijnej liczba siedem oznacza pełnię.

MODLITWA O DARY DUCHA ŚWIĘTEGO, W KTÓREJ PROSI SIĘ O DUCHOWE PODOBIENSTWO DO JEZUSA

Duchu Święty, proszę Cię

o dar mądrości do lepszego poznawania Ciebie i Twoich doskonałości Bożych,

o dar rozumu do lepszego zrozumienia ducha tajemnic wiary świętej,

o dar umiejętności, abym w życiu kierował się zasadami tejże wiary,

o dar rady, abym we wszystkim u Ciebie szukał rady i u Ciebie ją zawsze znajdował,

o dar męstwa, aby żadna bojaźń ani względy ziemskie nie mogły mnie od Ciebie oderwać,

o dar pobożności, abym zawsze służył Twojemu Majestatowi z synowską miłością,

o dar bojaźni Bożej, abym lękał się grzechu, który Ciebie o Boże obraża.

Amen. Św.

Jan Paweł II

7. Znaczenie sakramentu bierzmowania

⇒ Co to jest bierzmowanie?

Bierzmowanie to sakrament, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swoją mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

1. Zastanów się i wyjaśnij własnymi słowami, co znaczą określenia: „mężnie wyznawać wiarę”, „bronić wiary”, „żyć według wyznawanej wiary”. Do każdego podaj konkretny przykład.
2. Odmów wieczorem modlitwę o dary Ducha Świętego. Staraj się często do niej wracać. Najlepiej naucz się jej na pamięć.
3. Odszukaj w Piśmie Świętym (Ga 5, 22–23) i zapisz owoce Ducha Świętego.

8. Liturgia sakramentu bierzmowania

Po zesłaniu Ducha Świętego apostołowie udzielali sakramentu bierzmowania, nakładając na ochrzczonego ręce i modląc się o udzielenie mu daru Ducha Świętego. W pierwszych wiekach Kościoła, przede wszystkim ludzie dorośli nawracali się z pogaństwa na wiarę w Chrystusa. Biskupi, jako następcy apostołów, najczęściej udzielali wtedy sakramentu bierzmowania razem ze chrztem i Eucharystią. Z czasem liturgię sakramentu ubogacono o znak krzyża czyniony na czole bierzmowanego, namaszczenie świętym olejem, pocałunek pokoju oraz uroczyste błogosławieństwo końcowe. Po sześciu wiekach nastąpiło oddzielenie udzielania bierzmowania od chrztu i Eucharystii. Kościół rozwinął się i powstało wiele parafii wiejskich, a kandydaci do bierzmowania musieli czekać na przybycie biskupa.

35

Istotą sakramentu bierzmowania jest udzielenie ochrzczoneму daru Ducha Świętego. Nazywa się go również sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej. Przyjmujący go ludzie powinni być świadomi daru, który otrzymują od Kościoła, a ich decyzja o przyjęciu sakramentu musi być odpowiedzialna i wolna. Dojrzałość chrześcijańska polega na dojściu do dojrzałej wiary, która jest podstawą głoszenia Ewangelii słowem i przykładem życia. Dojrzały człowiek potrafi podejmować samodzielne decyzje, ponosić ich konsekwencje oraz wypełniać zadania wynikające z przyjętego sakramentu. W tym celu kandydaci do bierzmowania uczestniczą w prowadzonym przez parafię przygotowaniu, a sakrament jest głównie udzielany osobom pomiędzy 14 a 16 rokiem życia.

Po Soborze Watykańskim II bierzmowania udziela się zwykle w czasie Mszy św. Przygotowana liturgia słowa, ukazuje znaczenie daru Ducha Świętego i Jego mocy. Jest ona bardzo ważna, ponieważ wiara rodzi się i jest umacniana poprzez słuchanie słowa Bożego. Po Ewangelii kapłan odpowiadający za przygotowanie do bierzmowania przedstawia kandydatów przybyłemu biskupowi oraz prosi o udzielenie im sakramentu. Biskup z kolei pyta się, czy kandydaci są świadomi daru, który mają otrzymać i czy są przygotowani na jego przyjęcie. Kapłan zapewnia, że przez odpowiedni okres czasu poznawali słowo Boże, trwali na wspólnej modlitwie oraz przystąpili do sakramentu

8. Liturgia sakramentu bierzmowania

36

pokuty. Następnie biskup zwraca się do samych kandydatów i prosi ich, aby powiedzieli, jakich łask oczekują od Boga w sakramencie bierzmowania. Zebrani kandydaci wspólnie odpowiadają: **„pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego wyznawania wiary i do postępowania według jej zasad”**.

Po homilii biskupa następuje odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych, podczas których kandydaci do bierzmowania wyrzekają się szatana i wyznają wiarę. Biskup przypomina wszystkim zebranym, że

„dzisiaj” otrzymają oni w sakramencie bierzmowania Ducha Świętego tak, jak Apostołowie otrzymali Go w dzień Pięćdziesiątnicy.

Później biskup wykonuje gest włożenia rąk na kandydatów i wypowiada słowa modlitwy:

Najmilsi, prosimy Boga Ojca wszechmogącego, aby łaskawie zesłał Ducha Świętego na te przybrane dzieci swoje, odrodzone już na chrzcie do życia wiecznego. Niech Duch Święty umocni ich swoimi darami i przez swoje namaszczenie upodobni ich do Chrystusa, Syna Bożego. Boże wszechmogący, Ojcze naszego Pana, Jezusa Chrystusa, który odrodziłeś te sługi swoje przez wodę i Ducha Świętego i uwolniłeś ich od grzechu, ześlij na nich Ducha Świę-

tego Pocieszyciela, daj im Ducha mądrości i rozumu, Ducha rady i męstwa, Ducha umiejętności i pobożności, napętnij ich Duchem bojaźni Twojej. Przez Chrystusa Pana naszego.

Następnie kandydaci wspólnie ze świadkami podchodzą do biskupa. Świadek bierzmowania kładzie prawą rękę na ramieniu bierzmowanego, a towarzyszący biskupowi kapłan odczytuje z kartki podanej przez kandydata wybrane imię. Biskup nakłada prawą rękę na głowę bierzmowanego i kciukiem, czyniąc znak krzyża, namaszcza jego czoło olejem krzyżma. Jednocześnie wypowiada słowa formuły sakramentu bierzmowania:

Biskup: N. (imię) przyjmij znamię daru Ducha Świętego.

Bierzmowany odpowiada: Amen.

Biskup: Pokój z tobą.

Bierzmowany odpowiada: I z duchem twoim.

8. Liturgia sakramentu bierzmowania

Włożenie ręki oznacza biblijny gest, przez który wzywa się daru Ducha Świętego.

Namaszczenie krzyżmem i słowa formuły sakramentu bierzmowania oznaczają skutki daru Ducha Świętego. W nim ochrzczony otrzymuje razem z darem Ducha Świętego niezniszczalną pieczęć – znamię Pańskie.

Na początku formuły sakramentu biskup wypowiada imię, które wybrał kandydat. Powinno to być imię świętego, który będzie dla bierzmowanego w dalszym życiu szczególnym patronem. Może to być nowe imię, ponieważ bierzmowanie czyni kandydata nowym człowiekiem i daje mu do wypełnienia nowe zadania.

W sakramencie bierzmowania istotne znaczenie ma również wspólne odmówienie Modlitwy Pańskiej, ponieważ wtedy sam Duch Święty modli się w bierzmowanym, a on – wypełniony Duchem – zwraca się do Boga: „Abba – Ojciec”.

Bierzmowanie jest kontynuacją sakramentu chrztu. Całe życie powinniśmy pamiętać o łączności i trwałości obu sakramentów. Nie są to wydarzenia jednorazowe, które z czasem przemijają i odchodzą w zapomnienie. To sakramenty, które cały czas trwają i umacniają nas łaską Bożą. Od naszej wiary i gotowości życia zgodnie z Ewangelią zależy, w jaki sposób wykorzystamy dary, którymi Pan Bóg nas w tych sakramentach umacnia i dzięki nim przemienia nasze życie.

Dlaczego bierzmowanie jest nazywane sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej?

Bierzmowanie jest nazywane sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej, ponieważ powinien być udzielany osobom posiadającym dojrzałą wiarę i które w Kościele odpowiedzialnie podejmą zadania stawiane przez sakrament.

⇒ *Kto i w jaki sposób udziela sakramentu bierzmowania?*

Sakramentu bierzmowania udziela biskup, nakładając na bierzmowanego rękę, namaszczając jego czoło olejem krzyżma i wypowiadając słowa: N. (imię) przyjmij znamię daru Ducha Świętego.

1. *Wymień i opisz charakterystyczne elementy liturgii sakramentu bierzmowania: przedstawienie kandydatów, odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych, modlitwę biskupa podczas włożenia rąk na kandydatów, namaszczenie krzyżmem. Podkreśl ten, który daje znamię Pańskie.*
2. *Wyjaśnij, na czym polega dojrzałość chrześcijańska.*

8. Liturgia sakramentu bierzmowania